

FAPTELE APOSTOLILOR

3

Înaintarea Bisericii cu Evanghelia,
prin puterea Duhului,
fără nicio piedică, până la marginile pământului

Grupuri de ucenicie
Biserica Baptistă "Harul"
Titan-București
Ianuarie, 2012

Biserica se detașează de Templu și de Ierusalim

Versetul de memorat

Apoi a îngenuncheat și a strigat cu glas tare: „Doamne, nu le ține în seamă păcatul acesta!” Și după aceste vorbe, a adormit. Fapte 7:60

Ultimul paragraf studiat care îi aduce în prim-plan pe cei șapte aleși, în frunte cu Ștefan și cu Filip, conduce acțiunea cărții un pas mai departe. Face tranziția spre a doua secțiune a cărții în care Ștefan este ucis, fapt care provoacă ieșirea Bisericii din Ierusalim. Prima secțiune a cărții (Fapte 1:1-6:7) s-a ocupat exclusiv de prima fază a misiunii Bisericii în Ierusalim. După moartea lui Ștefan toți creștinii, în afară de apostoli, se împrăștie în toată Iudeea, iar Filip ajunge până la Samaria.

Biserica a depășit opoziția din afară și nicio amenințare nu a reușit să-i oprească pe apostoli să predice în Ierusalim pocăința și mântuirea prin Isus cel înviat. Biserica depășise și piedici interne, nesinceritatea lui Anania și riscul dezbinării în urma cârtirilor legate de împărțirea ajutoarelor, dar nu depășea piedica inerției. Se învârtea în Ierusalim, nu mergea mai departe. În a doua secțiune a cărții (Fapte 6:8-9:31) Luca prezintă modul în care Duhul Sfânt „ajută” Biserica să depășească inerția și să iasă din Ierusalim.

Citește Fapte 6:8-7:1.

Cum îl creionează Luca pe Ștefan? (v. 8-10) Scrie mai jos calitățile observate.

Fapte 6:8 Ștefan era plin de har și de puter, și făcea minuni și semne mari în norod. 9. Unii din sinagoga, numită a Izbăviților, a Cirinenilor, și a Alexandrinilor, împreună cu niște Iudei din Cilicia și din Asia, au început o ceartă de vorbe cu Ștefan; 10. dar nu puteau să stea împotriva înțelepciunii și Duhului cu care vorbea el. 11. Atunci au pus la cale pe niște oameni să zică: „Noi l-am auzit rostind cuvinte de hulă împotriva lui Moise și împotriva lui Dumnezeu.” 12. Au întărâtat norodul, pe bătrâni și pe cărturari, au năvălit asupra lui, au pus mâna pe el și l-au dus în Sobor. 13. Au scos niște martori mincinoși, care au zis: „Omul acesta nu încetează să spună cuvinte de hulă împotriva acestui locaș sfânt și împotriva Legii. 14. În adevăr, l-am auzit zicând că acest Isus din Nazaret va dărâma locașul acesta

și va schimba obiceiurile, pe care ni le-a dat Moise.” 15. Toți cei ce ședeau în Sobor s-au uitat țintă la Ștefan și fața lui li s-a arătat ca o față de înger. **Fapte 7:1** Marele preot a zis: „Așa stau lucrurile?”

Cum arată portretul lui Ștefan făcut de dușmanii săi? (v. 11-14)

Care sunt principalele acuzații care i se aduc? (v. 11, 13)

Acuzațiile martorilor falși vizau ațâțarea atât a saducheilor care erau foarte atașați de Templu („împotriva acestui locaș sfânt”), cât și a fariseilor care erau apărătorii Legii lui Moise („și împotriva Legii”). *Va dărâma locașul acesta și va schimba obiceiurile pe care ni le-a lăsat Moise.* Este foarte posibil ca predicarea lui Ștefan să fi afirmat că Hristos a împlinit Legea și că El este jertfa de ispășire pentru păcate, astfel că jertfele de la templu și chiar instituția templului deveneau depășite de planul lui Dumnezeu.

Cu al cui proces seamănă procesul lui Ștefan? De ce?

Ce crezi că înseamnă expresia „față de înger”? Corelează cu Exod 34:29-35, 2 Corinteni 3:7; Matei 17:2; Luca 9:29.

Sinagoga izbăviților, termenul latin, *libertinon*, se referă la evrei sau copii ai unor evrei care au fost sclavi ai romanilor, poate luați de Pompei, dar care ulterior au fost eliberați. Este posibil să fi fost expulzați de Tiberiu în anul 19 d.H. Întorși ulterior la Ierusalim probabil că aceștia au avut propria sinagogă. Disputa lor cu Ștefan pornea de la convingerea acestora că religia iudaică, pentru care ei sau părinții lor suferiseră ca sclavi, era pusă în pericol de ceea ce predica Ștefan. Sunt amintite cinci grupuri de opozanți. Aceștia puteau avea fiecare sinagoga lor sau este posibil să fi fost din două: pe de-o parte, eliberații, cirineni (din Cirena) și alexandrinii (din Alexandria, puternic centru iudaic), iar pe de altă parte, iudeii din Cilicia (de unde era și Saul de baștină) și Asia (probabil Asia Mică).

vândut, ca să fie dus în Egipt. Dar Dumnezeu a fost cu el, 10. și l-a izbăvit din toate necazurile lui; i-a dat înțelepciune și trecere înaintea lui Faraon, împăratul Egiptului, care l-a pus dregător peste Egipt și peste toată casa lui. 11. A venit o foamete în tot Egiptul și Canaanul. Nevoia era mare și părinții noștri nu găseau merinde. 12. Iacov a auzit că în Egipt era grâu și a trimis pe părinții noștri întâia dată acolo. 13. Și când au venit a doua oară, Iosif a fost cunoscut de frații săi, și Faraon a aflat din ce neam era Iosif. 14. Apoi Iosif a trimis să cheme pe tatăl său Iacov și pe toată familia lui, șaptezeci și cinci de suflete. 15. Iacov s-a pogorât în Egipt, unde a murit el și părinții noștri. 16. Și au fost strămutați la Sihem și puși în mormântul, pe care îl cumpăraseră Avraam cu o sumă de bani de la fiii lui Emor, în Sihem. 17. Se apropia vremea când trebuia să se îplinească făgăduința, pe care o făcuse Dumnezeu lui Avraam. Norodul a crescut și s-a înmulțit în Egipt, 18. până când s-a ridicat un alt împărat, care nu cunoștea pe Iosif. 19. Împăratul acesta a uneltit împotriva neamului nostru și a chinuit pe părinții noștri, până acolo ca să-și lepede pruncii, ca să nu

Cu cine începe Ștefan? (v. 2)

Cu cine încheie? (v. 50)

De ce crezi că începe cu Avraam și încheie cu Solomon și zidirea Templului?

Cui acordă cel mai mare spațiu? De ce?

Ce legătură crezi că există între dubla acuzație a dușmanilor (împotriva lui Moise și împotriva templului) și predica lui Ștefan?

Ștefan începe predica cu Avraam și nu cu Moise, pentru a argumenta, întocmai ca și Pavel mai târziu, că poporul evreu îl are ca strămoș pe Avraam care a fost socotit neprihănit prin credință cu sute de ani înainte de Moise și de darea Legii. Acest mod de argumentare îi avea în vedere pe fariseii prezenți acolo. În ce-i privește pe saducheii, Ștefan le oferă în finalul predicii argumente citându-l pe însuși Solomon (2 Cronici 2:6), care a înțeles dinaintea zidirii Templului ceea ce saducheii se pare că nu acceptau nici după o mie de ani. Că Dumnezeu nu locuiește în temple făcute de

trăiască. 20. Pe vremea aceasta s-a născut Moise, care era frumos înaintea lui Dumnezeu. El a fost hrănit trei luni în casa tatălui său. 21. Și când a fost lepădat, l-a luat fiica lui Faraon, și l-a crescut ca pe copilul ei. 22. Moise a învățat toată înțelepciunea Egiptenilor, și era puternic în cuvinte și în fapte. 23. El avea patruzeci de ani, când i-a venit în inimă dorința să cerceteze pe frații săi, pe fiii lui Israel. 24. A văzut pe unul din ei suferind nedreptate; i-a luat apărarea, a răzbunat pe cel asuprit, și a omorât pe Egiptean. 25. Credea că frații lui vor pricepe că Dumnezeu prin mâna lui le va da izbăvirea; dar n-au priceput. 26. A doua zi, când se băteau ei, Moise a venit în mijlocul lor, și i-a îndemnat la pace. „Oamenilor”, a zis el, „voi sunteți frați; de ce vă nedreptățiți unul pe altul?” 27. Dar cel ce nedreptătea pe aproapele său, l-a îmbrăncit, și i-a zis: „Cine te-a pus pe tine stăpânitor și judecător peste noi? 28. Vrei să mă omori și pe mine cum ai omorât ieri pe Egiptean?” 29. La auzul acestor vorbe, Moise a fugit, și s-a dus de a locuit ca străin în pământul Madian, unde a născut doi fii. 30. Peste patruzeci de ani, i s-a arătat un

mâini omenești, El pe care cerurile cerurilor nu-L pot cuprinde, că templul și-a avut rolul său educativ în planul divin, dar acum Biserica vie este Templul viu al lui Dumnezeu, iar temelia și piatra unghiulară ale acestui edificiu spiritual sunt Hristos.

Citește Fapte 7:51-60.

Care sunt acuzațiile pe care le aduce Ștefan conducătorilor evrei? (v. 51-53)

Cu cine îi aseamănă Ștefan pe cei din Sinedriu care îl judecau?

Care sunt urmările predicii lui Ștefan? (v. 54-60)

Pentru liderii religioși

Pentru el însuși

Pentru Biserica din Ierusalim

Pentru Saul din Tars

Pentru planul lui Dumnezeu cu Biserica (8:1)

înger în pustia muntelui Sinai, în para focului unui rug. 31. Moise, când l-a văzut, s-a mirat de arătarea aceasta; și, pe când se apropia să vadă ce este, a auzit glasul Domnului, 32. care i-a zis: „Eu sunt Dumnezeuul părinților tăi, Dumnezeuul lui Avraam, Dumnezeuul lui Isaac și Dumnezeuul lui Iacov.” Și Moise, tremurând, n-a îndrăznit să se uite. 33. Domnul i-a zis: „Scoate-ți încălțăminte din picioare, căci locul pe care stai, este un pământ sfânt. 34. Am văzut suferința poporului Meu, care este în Egipt, Le-am auzit gemetele, și M-am pogorât să-i izbăvesc. Acum, du-te, te voi trimite în Egipt.” 35. Pe acest Moise, de care se lepădaseră ei, când au zis: „Cine te-a pus pe tine stăpânitor și judecător?” Dumnezeu l-a trimis ca stăpânitor și izbăvitor, cu ajutorul îngerului, care i se arătase în rug. 36. El i-a scos din Egipt, și a făcut minuni și semne în Egipt, la Marea Roșie, și în pustie, patruzeci de ani. 37. Acest Moise a zis fiilor lui Israel: „Domnul, Dumnezeuul vostru, vă va ridica dintre frații voștri un proroc ca mine: de el să ascultați.” 38. El este acela care, în adunarea Israelitilor din pustie, cu îngerul, care i-a vorbit pe muntele Sinai, și

Care sunt asemănările dintre moartea lui Isus și moartea lui Ștefan?

Nu a costat prea scump îndrăzneala lui Ștefan? A meritat? De ce?

Ce te impresionează cel mai mult la moartea lui Ștefan?

Care este Templul lui Dumnezeu astăzi și cum trebuie să ne raportăm la el?

Care este funcția clădirii bisericii astăzi?

În ce măsură crezi că și noi suntem legați astăzi de clădirea bisericii, cum erau evreii legați de Templul din Ierusalim înainte de anul 70 d.H.?

Ce crezi că ar trebui să fie și să facă Biserica în afara clădirii bisericii?

cu părinții noștri, a primit cuvinte vii, ca să ni le dea nouă. 39. Părinții noștri n-au vrut să-l asculte, ci l-au nesocotit: și, în inimile lor, s-au întors spre Egipt, 40. și au zis lui Aaron: „Fă-ne niște dumnezei, care să meargă înaintea noastră; căci acest Moise, care ne-a scos din țara Egiptului, nu știm ce s-a făcut.” 41. Și în zilele acelea, au făcut un vițel, au adus jertfă idolului, și s-au bucurat de lucrul mâinilor lor. 42. Atunci Dumnezeu S-a întors de la ei, și i-a dat să se închine oștirii cerului, după cum este scris în cartea prorocilor: „Mi-ați adus voi vite junghiate și jertfe timp de patruzeci de ani în pustie, casă a lui Israel?... 43. Ați purtat cortul lui Moloh și chipul stelei zeului Remfan, chipurile acelea, pe care le-ați făcut ca să vă închinați lor! De aceea vă voi strămuta dincolo de Babilon.” 44. Părinții noștri aveau în pustie cortul întâlnirii, așa cum îl rânduse Cel ce a spus lui Moise să-l facă după chipul, pe care-l văzuse. 45. Și părinții noștri l-au adus, la rândul lor, sub povățuirea lui Iosua, când au intrat în țara stăpânită de Neamurile, pe care Dumnezeu le-a izgonit dinaintea părinților noștri; și a rămas acolo până în zilele lui David. 46. David a căpătat milă

înaintea lui Dumnezeu, și a cerut să ridice o locuință pentru Dumnezeu lui Iacov. 47. Și Solomon a fost acela care l-a zidit o casă. 48. Dar Cel Preaînalt nu locuiește în locașuri făcute de mâini omenești, cum zice prorocul: 49. „Cerul este scaunul Meu de domnie, și pământul este așternutul picioarelor Mele. Cefel de casă Îmi veți zidi voi Mie, zice Domnul, sau care va fi locul Meu de odihnă? 50. N-a făcut mâna Mea toate aceste lucruri?...”

Crezi că moartea unui slujitor credincios poate realiza mai mult decât viața lui? Dă exemple.

În prima secțiune Luca relatează cum apostolii umpluți de puterea Duhului Sfânt urmează cu însuflețire porunca lui Hristos de a fi martori ai învierii Lui. Sanhedrinul le interzice să predice învierea lui Isus și implicit divinitatea Lui. Însă apostolii au sfidat interdicția oficială pentru că a renunța la predicarea divinității lui Isus însemna a renunța la mesajul esențial al Evangheliei. Astfel, conchide David Gooding, “creștinismul face primul pas în detașarea de iudaismul oficial, și asta din cauza divinității și mesianității lui Isus”.

În secțiunea a doua, Ștefan, primul martir, afirmă că moartea și învierea lui Hristos ca jertfă pentru păcatele noastre și înălțarea lui în templul ceresc fac inutile atât templul de pe pământ, cât și jertfele aduse acolo și întreg sistemul preoțesc. Ștefan a fost gata să plătească cu viața pentru că în concepția creștină calea omului spre Dumnezeu inaugurată de jertfa lui Hristos era de o importanță vitală și nu se putea face niciun compromis în această privință. Astfel creștinismul face un al doilea pas în distanțarea de iudaism detașându-se de templu și de jertfe, considerând că jertfa lui Hristos este necesară și suficientă pentru a ajunge la Dumnezeu, iar templul lui Dumnezeu este Biserica vie.

Fapte 7:51 ...”Oameni tari la cerbice, netăiați împrejur cu inima și cu urechile! Voi todeauna vă împotriviți Duhului Sfânt. Cum au făcut părinții voștri, așa faceți și voi. 52. Pe care din proroci nu i-au prigunit părinții voștri? Au omorât pe cei ce vesteau mai dinainte venirea Celui Neprihănit, pe care L-ați vândut acum, și L-ați omorât. 53. voi, care ați primit Legea dată prin îngeri și n-ați păzit-o!...” 54. Când au auzit ei aceste vorbe, îi tăia pe inimă, și scrâșneau din dinți împotriva lui. 55. Dar Ștefan, plin de Duhul Sfânt, și-a pironit ochii spre cer, a văzut slava lui Dumnezeu, și pe Isus stând în picioare la dreapta lui Dumnezeu; 56. și a zis: „Iată, văd cerurile deschise și pe Fiul omului

Faptele tale

Care sunt adevărurile care te-au marcat din acest paragraf?

Ce poți învăța de la Ștefan?

Ce crezi că vrea Dumnezeu să schimbi în viața ta ca urmare a studiului acestui pasaj?

Ce înseamnă viața creștină pentru tine în afara zidurilor bisericii, de luni până sâmbătă?

stând în picioare la dreapta lui Dumnezeu.”
57. *Ei au început atunci să răcnească, și-au astupat urechile, și s-au năpustit toți într-un gând asupra lui.* 58. *L-au târât afară din cetate, și l-au ucis cu pietre. Martorii și-au pus hainele la picioarele unui tânăr, numit Saul.* 59. *Și aruncau cu pietre în Ștefan, care se ruga și zicea: „Doamne Isuse, primește duhul meu!”* 60. *Apoi a îngenuncheat, și a strigat cu glas tare: „Doamne, nu le ține în seamă păcatul acesta!” Și după aceste vorbe, a adormit.*

Lecția 11

Biserica ajunge cu Evanghelia în Samaria

Versetul de memorat

Dar când au crezut pe Filip, care propovăduia Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu și a Numelui lui Isus Hristos, au fost botezați, atât bărbați cât și femei.

Fapte 8:12

Citește Fapte 8:1-4.

Ce a determinat Biserica să părăsească Ierusalimul și să se împrăștie? (v. 1)

Ce aflu despre Saul din Tars? (v. 1, 3)

De ce crezi că prigonea Biserica? Corelează cu Fapte 22:3-5; 26:9-11; Galateni 1:13, 14; 1 Timotei 1:13 ș.a.

Unde s-au împrăștiat creștinii din Ierusalim? (8:1) Corelează cu Fapte 1:8.

De ce crezi că apostolii au rămas în Ierusalim?

Ce făceau cei care se împrăștiaseră? (v. 4)

Fapte 8:1 *Saul se învoise la uciderea lui Ștefan. În ziua aceea, s-a pornit o mare prigonire împotriva Bisericii din Ierusalim. Și toți, afară de apostoli, s-au împrăștiat prin părțile Iudeii și ale Samariei. 2. Niște oameni temători de Dumnezeu au îngropat pe Ștefan și l-au jeliț cu mare tânguire. 3. Saul, de partea lui, făcea prăpăd în Biserică; intra prin case, lua cu sila pe bărbați și pe femei și-i arunca în temniță. 4. Cei ce se împrăștiaseră mergeau din loc în loc și propovăduiau Cuvântul.*

În ce măsură crezi că biserica noastră împlinește Marea trimitere (Matei 28:18-20)? Argumentează.

Ce ne împiedică atunci când n-o facem?

Ce crezi că ne-ar putea scoate din starea de inerție?

Citește Fapte 8:5-13.

Cine ajunge la Samaria cu Evanghelia? (v. 5)

Despre care Filip crezi că este vorba: ucenicul sau unul dintre cei șapte aleși ca să slujească la mese? Argumentează. Corelează cu v. 1.

Cum îți explici că unul dintre cei șapte aleși pentru a sluji la mese, Ștefan, se remarcă prin predicarea cu putere și plătește cu viața pentru asta, iar Filip ajunge primul la samariteni și le vestește Cuvântul?

În ce a constat lucrarea lui Filip? (v. 5-8)

Ce crezi că a avut impact: Evanghelia sau minunile?

Cine a fost „convertit” prin minuni? (v. 9-13)

Fapte 8:5 *Filip s-a coborât în cetatea Samariei, și le-a propovăduit pe Hristos. 6. Noroadele luau aminte cu un gând la cele spuse de Filip, când au auzit și au văzut semnele pe care le făcea. 7. Căci din mulți îndrăciți ieșeau duhuri necurate și scoteau mari țipete; mulți slăbănogi și șchiopi erau tămăduiți. 8. Și a fost o mare bucurie în cetatea aceasta. 9. În cetate era un om, numit Simon, care zicea că este un om însemnat; el vrăjea și punea în uimire pe poporul Samariei. 10. Toți, de la mic până la mare, îl ascultau cu luare aminte și ziceau: „Acesta este puterea lui Dumnezeu, cea care se numește „mare”. 11. Îl ascultau cu luare aminte, pentru că multă vreme îi uimise cu vrăjitoriile lui. 12. Dar când au crezut pe Filip, care propovăduia Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu și a Numelui lui Isus Hristos, au fost botezați, atât bărbați cât și femei. 13. Chiar Simon a crezut; și după ce a fost botezat, nu se mai despărțea de Filip, și privea cu uimire minunile și semnele mari care se făceau.*

Ce a avut mai mare putere decât puterea magiei? (v. 10-12)

Care a fost condiția ca să fie botezați? (v. 12-13)

Semnele și minunile erau necesare pentru a confirma Evanghelia predicată de Filip și pentru a demasca vrăjitoriile lui Simon.

Citește Fapte 8:14-25.

Ce au făcut apostolii din Ierusalim când au aflat că samaritenii au primit Cuvântul? (v. 14)

Ce au făcut Petru și Ioan când au venit în Samaria? (v. 15-17)

De ce crezi că a trebuit să vină apostolii Petru și Ioan să se roage pentru samariteni ca să primească Duhul Sfânt? Nu se putea ruga și Filip?

Apostolii, în special Petru și Ioan, reprezentau autoritatea cea mai înaltă a Bisericii primare. Convertirea samaritenilor, care erau considerați doar pe jumătate evrei, trebuia constatăută și verificată de autoritatea Bisericii. Primirea Duhului Sfânt ca în ziua Cincizecimii era necesară ori de câte ori o nouă categorie se alătura Bisericii (vezi cazul lui Corneliu, sutașul roman și al ucenicilor lui Ioan Botezătorul). „Cincizecimea samaritenilor” era necesară mai mult pentru Petru și Ioan și pentru biserica evreiască de la Ierusalim.

Fapte 8:14 *Apostolii, care erau în Ierusalim, când au auzit că Samaria a primit Cuvântul lui Dumnezeu, au trimis la ei pe Petru și pe Ioan. 15. Aceștia au venit la Samariteni și s-au rugat pentru ei, ca să primească Duhul Sfânt. 16. Căci nu Se pogorâse încă peste nici unul din ei, ci fuseseră numai botezați în Numele Domnului Isus. 17. Atunci Petru și Ioan au pus mâinile peste ei, și aceia au primit Duhul Sfânt. 18. Când a văzut Simon că Duhul Sfânt era dat prin punerea mâinilor apostolilor, le-a dat bani, 19. și a zis: „Dați-mi și mie puterea aceasta, pentru ca peste oricine-mi voi pune mâinile, să primească Duhul Sfânt.” 20. Dar Petru i-a zis: „Banii tăi să piară împreună cu tine, pentru că ai crezut că darul lui*

Ce făcea Simon când apostolii se rugau pentru samariteni și când aceștia erau confirmați prin coborârea Duhului Sfânt peste ei? (v. 18-19)

Crezi că Duhul Sfânt a coborât și peste Simon? De ce?

Crezi că erau adevărate cuvintele pe care i le adresează Petru? (v. 20-23)

Cum a fost posibil ca Filip să boteze un astfel de om?

Crezi că și astăzi se botează oameni netransformați de Dumnezeu cu adevărat? De ce?

Cine crezi că e răspunzător pentru asta?

Crezi că Filip a fost vinovat în cazul lui Simon? De ce?

Care e soluția lui Petru pentru prefăcutul Simon? (v. 22)

Cum se justifică răspunsul lui Simon? (v. 23)

Dumnezeu s-ar putea căpăta cu bani! 21. Tu n-ai nici parte, nici sorț în toată treaba aceasta, căci inima ta nu este curată înaintea lui Dumnezeu. 22. Pocăiește-te dar de această răutate a ta și roagă-te Domnului să ți se ierte gândul acesta al inimii tale, dacă este cu puțință; 23. căci văd că ești plin de fiere amară și în lanțurile fărâdelegii.” 24. Simon a răspuns: „Rugați-vă voi Domnului pentru mine, ca să nu mi se întâmple nimic din ce ați zis.” 25. După ce au mărturisit despre Cuvântul Domnului și după ce l-au propovăduit, Petru și Ioan s-au întors la Ierusalim, vestind Evanghelia în multe sate de ale Samaritenilor.

Ce au făcut Petru și Ioan după ce au încheiat misiunea în Samaria? (v. 24)

Cum s-a manifestat puterea Duhului în Samaria prin Filip? Dar prin Petru și Ioan?

Ce s-ar fi întâmplat dacă Simon nu era demascat?

Cum împiedică înaintarea Bisericii oameni ca Simon?

Dumnezeu în marea Sa înțelepciune îngăduie persecutarea Bisericii Sale și o convertește într-un impuls evanghelic, prin care scoate Biserica din “punctul mort”, ajutând-o să învingă inerția. Dumnezeu îngăduie și falsul pentru o vreme, tocmai pentru a face să strălucească mai tare adevărul. Simon i-a obișnuit pe samariteni cu ideea “puterii lui Dumnezeu”, iar când a venit Filip, Dumnezeu Și-a manifestat prin el adevărata putere spirituală prin Duhul Sfânt. Nu trebuie să ne mirăm dacă și astăzi Dumnezeu îngăduie pentru o vreme manifestarea falsului. Acest lucru testează înrădăcinarea noastră în adevăr și ne dă ocazia să prezentăm adevărul lui Dumnezeu în contrast cu înșelăciunile diavolului.

Enumeră câteva din deformările adevărului creștin care circulă astăzi în societatea contemporană. Știi cum să le combați cu adevărul?

Simon (Magu), deși a ieșit din scena biblică după acest episod, a continuat să atragă atenția Bisericii primare. El este considerat a fi întemeietorul sectei simonite. Iustin Martirul, el însuși din Samaria, vorbește despre Simon și erezia lui în *Apologia*. De la Iustin aflăm că Simon o avea ca parteneră pe Elena, o fostă prostituată, pe care o considera prima lui “idee” divină, el însuși fiind aclamat în Samaria și la Roma ca divinitate. Irineu descrie și el doctrina simonită în *Contra Ereticilor*. Se pare că Simon era obsedat de “Puterea divină” și și-a dezvoltat această temă într-o schemă trinitariană. El a împrumutat multe elemente din păgânismul și filosofia greacă. Irineu și ceilalți părinți ai Bisericii îl consideră primul mare eretic. Au apărut și multe legende pe seama lui. În scrierea apocrifă *Faptele lui Petru* sunt relatate mai multe întâlniri care ar fi avut loc între Petru și Simon la Roma. Hipolit menționează că a ars de viu promițând că va reapărea după trei zile, dar n-a mai apărut niciodată, “pentru că nu era el Hristosul”.

Lecția 12

Biserica înaintează cu Evanghelia spre sud

Versetul de memorat

Atunci Filip a luat cuvântul, a început de la Scriptura aceasta și i-a propovăduit pe Isus. Fapte 8:35

Faptele tale

În pasajul anterior Luca descrie înaintarea Bisericii cu Evanghelia de la Ierusalim spre nord, respectiv spre Samaria. În textul din săptămâna aceasta Luca prezintă înaintarea Bisericii cu Evanghelia spre sud.

Cine are inițiativa misiunii spre sud (miazăzi)? (v. 26)
Corelează cu Romani 10:13-15.

Întotdeauna inițiativa și direcția misiunii autentice îi aparține lui Dumnezeu, nu oamenilor. Corelează cu Matei 28:18-20; Fapte 1:8; 8:1; 8:26; 13:2; 16:6-10 etc.

În textul din Romani 10:13-15, Pavel explică „mecanismul” mântuirii oamenilor: **Dumnezeu trimite** propovăduitori (evangheliști, predicatori, creștini obișnuiți ș.a.), apoi **cei trimiși predică** Evanghelia și **cei care aud** Evanghelia o *cred, cheamă* Numele Domnului și *sunt mântuiți* (de **Dumnezeu**).

Citește cu atenție Fapte 8:26-40, observă cum se aplică acest „tipar” al mântuirii din Romani 10:13-15, corelează și interpretează, iar în final notează aplicații pentru viața ta derivate din învățăturile biblice.

Pune întrebări textului de genul: Cum trimite Dumnezeu? Pe cine trimite? Unde trimite? De ce îl trimite dintr-o cetate strategică (Samaria) pe un drum pustiu? ș.a.

Fapte 8:26 *Un înger al Domnului a vorbit lui Filip și i-a zis: „Scoală-te și du-te spre miazăzi, pe drumul care pogoară spre Ierusalim la Gaza, și care este pustiu.” 27. Filip s-a sculat și a plecat. Și iată că un Etiopian, un fâmen cu mare putere la împărăteasa Candace a Etiopienilor și îngrijitorul tuturor vistieriilor ei, venit la Ierusalim ca să se închine, 28. se întorcea de acolo și ședea în carul lui și citea pe prorocul Isaia. 29. Duhul a zis lui Filip: „Du-te și ajunge carul acesta!” 30. Filip a alergat și a auzit pe Etiopian citind pe prorocul Isaia. El i-a zis: „Înțelegi tu ce citești?” 31. Famenul a răspuns: „Cum aș putea să înțeleg, dacă nu mă va călăuzi cineva?” Și a rugat pe Filip să se suie în car și să șadă împreună cu el. 32. Locul din Scriptură, pe care-l citea, era acesta: „El a fost dus ca o oaie la tăiere; și, ca un miel fără glas înaintea celui ce-l tunde, așa nu și-a deschis gura; 33. în smerenia Lui, judecata I-a fost luată. Și cine va zugrăvi pe cei din timpul Lui? Căci viața I-a fost luată de pe pământ.”*

Identifică pe hartă cetățile menționate: Ierusalim, Samaria, Gaza, Azot și Cezareea.

34. Famenul a zis lui Filip: „Rogu-te, despre cine vorbește prorocul astfel? Despre sine sau despre vreun altul?” 35. Atunci Filip a luat cuvântul, a început de la Scriptura aceasta și i-a propovăduit pe Isus. 36. Pe când își urmau ei drumul, au dat peste o apă. Și famenul a zis: „Uite apă; ce mă împiedică să fiu botezat?” 37. Filip a zis: „Dacă crezi din toată inima, se poate.” Famenul a răspuns: „Cred că Isus Hristos este Fiul lui Dumnezeu.” 38. A poruncit să stea carul, s-au pogorât amândoi în apă și Filip a botezat pe famen. 39. Când au ieșit afară din apă, Duhul Domnului a răpit pe Filip, și famenul nu l-a mai văzut. În timp ce famenul își vedea de drum, plin de bucurie, 40. Filip se afla la Azot, de unde s-a dus până la Cezareea. Și propovăduia Evanghelia în toate cetățile prin care trecea.

Iată alte câteva exemple de întrebări pe care să le pui textului: Cum răspunde Filip chemării? Ce detalii cere despre misiunea respectivă? Cum vestește Evanghelia? De unde pornește și unde ajunge? Ce greșeli nu a făcut Filip? ș.a.

Famenul etiopian era un înalt demnitar al Etiopiei, posibil ministru de finanțe.

Împărăteasa Candace a Etiopiei. *Candace* era un termen generic pentru regalitate așa cum este *faraon* sau *cezar*. Regele era considerat zeu, de aceea regina se ocupa de treburile administrative, fiind nedemn pentru un zeu să se ocupe de treburi pământești.

Cum primește famenul Evanghelia? Ce întrebări are?
Cum se încheie misiunea? Cine l-a ucenicizat pe etiopian după botez? ș.a.

Drumul de la Ierusalim la Gaza. Erau câteva drumuri care coborau din zona muntoasă a Ierusalimului spre cetățile filistene de pe coasta Mării Mediterane. Gaza (vezi Fâșia Gaza din ținuturile palestiniene de azi) era una dintre cele cinci cetăți importante ale filistenilor. Compară cu Judecători 16:2-3. Gaza era o cetate întărită, aflată la aproximativ 80 de km de Ierusalim, care i-a rezistat lui Alexandru Macedon cinci luni, când acesta a vrut s-o cucerească.

Lecția 13

Biserica se întărește, crește și mărturisește în Iudeea, Samaria și Galileea

Versetul de memorat

Biserica se bucura de pace în toată Iudeea, Galileea și Samaria, se întărea sufletește și umbla în frica Domnului; și, cu ajutorul Duhului Sfânt, se înmulțea.

Fapte 9:31

Secțiunea a doua a cărții (6:8-9:31) începe cu uciderea lui Ștefan și se încheie cu convertirea prigonitorului Saul din Tars. Iar între cele două relatări Luca prezintă Biserica (pri)gonită de Saul străbătând toată Iudeea, Samaria și ajungând cu evanghelia până în Galileea. Dumnezeu folosește pasiunea fără limite a lui Ștefan și râvna fără pricepere a lui Saul pentru a scoate Biserica din inerție și din confortul Ierusalimului.

Citește Fapte 9:1-18.

Scrie mai jos acțiunile lui Saul împotriva Bisericii. (v. 1-2)

Corelează cu acțiunile sale din 7:58; 8:1,3. Vezi vreo progresie? În ce sens?

Cine îl oprește din acțiunile sale și cum? (v. 3, 4)

Cine pare a fi superiorul în dialogul lui Saul cu „Lumina cerească”? (v. 4-6)

Fapte 9:1 *Dar Saul sufla încă amenințarea și uciderea împotriva ucenicilor Domnului. S-a dus la marele preot, 2. și i-a cerut scrisori către sinagogile din Damasc, ca, dacă va găsi pe unii umblând pe Calea credinței, atât bărbați cât și femei, să-i aducă legați la Ierusalim. 3. Pe drum, când s-a apropiat de Damasc, deodată a strălucit o lumină din cer în jurul lui. 4. El a căzut la pământ, și a auzit un glas, care-i zicea: „Saule, Saule, pentru ce Mă prigonești?” 5. „Cine ești Tu, Doamne?” a răspuns el. Și Domnul a zis: „Eu sunt Isus, pe care-L prigonești. „Ți-ar fi greu să arunci înapoi cu piciorul într-un țepuș.” 6. Tremurând și plin de frică, el a zis: „Doamne, ce vrei să fac?” „Scoală-te”, i-a zis Domnul, „intră în cetate, și îți se va spune ce trebuie să faci.” 7. Oamenii care-l însoțeau, au rămas încremeniți; auzeau în adevăr glasul,*

Pe cine prigonea Saul, de fapt? (v. 5) De ce?

Care sunt cele două întrebări pe care le pune Saul umil „Luminii cerești”?

Ce crezi că l-a marcat pe Saul: lumina care i-a luat vederea sau cuvintele care i-au răsunat în urechi? De ce? Corelează cu Fapte 26:12-18.

Care este starea lui Saul cel plin de râvnă pentru prigonirea Bisericii după confruntarea cu Isus, Lumina lumii? (v. 6-9)

De ce crezi că era înfricoșat?

De ce crezi că l-a orbit Dumnezeu cu lumina aceea și că trei zile a fost orb? Corelează cu mărturia lui din Fapte 26:17-18.

De multe ori Dumnezeu ne aduce în anumite situații ca să ne înțelegem starea spirituală. Pe Saul îl orbește fizic, pentru a-l face să-și vadă orbirea spirituală. Lumina spirituală l-a orbit fizic. Ca să înțeleagă ce înseamnă misiunea sa de acum înainte de a deschide

dar nu vedeau pe nimeni. 8. Saul s-a sculat de la pământ; și măcar că ochii îi erau deschiși, nu vedea nimic. L-au luat de mâini, și l-au dus în Damasc. 9. Trei zile n-a văzut, și n-a mâncat, nici n-a băut nimic. 10. În Damasc era un ucenic numit Anania. Domnul i-a zis într-o vedenie: „Anania!” „Iată-mă Doamne”, a răspuns el. 11. Și Domnul i-a zis: „Scoală-te, du-te pe ulița care se cheamă „Dreaptă”, și caută în casa lui Iuda pe unul zis Saul, un om din Tars. Căci iată, el se roagă; 12. și a văzut în vedenie pe un om, numit Anania, intrând la el, și punându-și mâinile peste el, ca să-și capete iarăși vederea.” 13. „Doamne”, a răspuns Anania, „am auzit de la mulți despre toate relele, pe care le-a făcut omul acesta sfinților Tăi în Ierusalim; 14. ba și aici are puteri din partea preoților celor mai de seamă, ca să lege pe toți care cheamă Numele Tău. 15. Dar Domnul i-a zis: „Du-te, căci el este un vas, pe care l-am ales, ca să ducă Numele Meu înaintea Neamurilor, înaintea împăraților, și înaintea fiilor lui Israel; 16. și îi voi arăta tot ce trebuie să sufere pentru Numele Meu.” 17. Anania a plecat; și, după ce a intrat în casă, a pus mâinile peste Saul, și a zis: „Frate Saule,

ochii neamurilor ca să se întoarcă de la întuneric la lumină, Saul trebuia să experimenteze el mai întâi această trecere.

Ți s-a întâmplat vreodată ceva similar? Dacă da, împărtășește grupului.

Ce realități din lumea fizică a folosit Dumnezeu pentru a-ți arăta realități spirituale din viața ta sau a altora?

Pe cine a folosit Dumnezeu ca să-i redea vederea fizică lui Saul, să-l catehizeze și să-l boteze? (v. 10-12)

Cum îți explici reacția lui Anania? (v. 13-14)

Ce îi descoperă Dumnezeu lui Anania în legătură cu Saul, prigonitorul? (v. 15-16)

Cum i se adresează Anania lui Saul și ce atitudine are față de el? (v. 17-18)

Ce te impresionează cel mai tare în convertirea lui Saul?

Dar în atitudinea lui Anania?

Domnul Isus, care ți S-a arătat pe drumul pe care veneai, m-a trimis ca să capeți vederea, și să te umpli de Duhul Sfânt.”
18. *Chiar în clipa aceea, au căzut de pe ochii lui un fel de solzi; și el și-a căpătat iarăși vederea. Apoi s-a sculat, și a fost botezat.*

Damasc era capitala provinciei romane Siria, care se afla la 250 km de Ierusalim.

Termenul grecesc pentru **prigonire** este *diogmos*, de la *dioko*, care însemna „a urmări”, „a vâna”, „a goni”. Traducerea Noului Testament de la Bălgrad, din 1648, traduce exact cu „gonire” în Fapte 8:1. Imaginea este mult mai sugestivă. Creștinii erau goniți și vânați oriunde. Ca un copoi abil, Saul le lua urma și intra după ei în case pe oriunde se adunau și îi vâna.

Anania însemna „Domnul este bun”.

Ce înveți din acest miracol al convertirii celui mai aprig prigonitor în cel mai pasionat predicator al Bisericii?

Care sunt oamenii despre care crezi că e imposibil să se convertească?

Nimeni nu-și închipuia că misiunea lui Saul de a goni Biserica spre nord (de la Ierusalim spre Samaria, Galileea, Siria) era doar începutul planului divin de a evangheliza Asia și Europa prin chiar Saul prigonitorul.

Citește Fapte 9:19-22.

Ce a făcut Saul imediat după ce și-a recăpătat vederea, după ce a fost botezat și umplut de Duhul Sfânt? (v. 19-20)

Care era reacția celorlalți? (v. 21)

De unde știa Saul cum să predice pe Isus și să le dovedească iudeilor că El este Mesia? (v. 22)

Care au fost consecințele schimbării și predicării lui? (v. 23-25)

Fapte 9:19 După ce a mâncat, a prins iarăși putere. Saul a rămas câteva zile cu ucenicii, care erau în Damasc. 20. Și îndată a început să propovăduiască în sinagogi că Isus este Fiul lui Dumnezeu. 21. Toți cei ce-l ascultau, rămăneau uimiți, și ziceau: „Nu este el acela care făcea prăpăd în Ierusalim, printre cei ce chemau Numele acesta? Și n-a venit el aici ca să-i ducă legați înaintea preoților celor mai de seamă?” 22. Totuși Saul se întărea din ce în ce mai mult și făcea de rușine pe Iudeii, care locuiau în Damasc, dovedind că Isus este Hristosul. 23. După câțva timp, Iudeii s-au sfătuit să-l omoare; 24. și uneltirea lor a ajuns la cunoștința lui Saul. Porțile erau păzite zi și noapte, ca să-l omoare. 25. Dar într-o noapte, ucenicii l-au luat și l-au coborât prin zid, dându-l jos într-o coșniță.

Citește Fapte 9:26-31.

Când și unde și-a început Saul misiunea?

De ce crezi că s-a întors la Ierusalim?

Cum a fost primit de ucenicii din Ierusalim? (v. 26)

De ce crezi că era privit cu suspiciune?

De ce crezi că nu le venea să creadă că este ucenic?

Care a fost al doilea creștin după Anania, care îi acordă credit lui Saul și îi ia apărarea? (v. 27)

Unde l-ai mai întâlnit pe Barnaba în Fapte?

Care sunt calitățile lui Barnaba care îl fac un credincios atât de special?

Ce a făcut Saul după ce a fost acceptat de Biserică? (v. 28-29)

Ce au făcut iudeii care se simțeau amenințați de propovăduirea lui? (v. 29b)

9:23 „După câtva timp”

Trebuie să ținem cont de declarația personală a lui Pavel din Galateni 1:15-24, cum că a petrecut o perioadă lungă în Arabia. În acest context, „Arabia” se referă la regatul nabatean (condus de Aretas al IV-lea, care a domnit din anul 9 î.H. până în 40 d.H.) din sud-estul Damascului. Perioada de trei ani reflectă probabil aproximativ 18 luni. Evreii considerau o parte din zi ca zi întreagă (Matei 26:61; 27:40, 63); tot așa erau considerați și anii.

Fapte 9:26 Când a ajuns în Ierusalim, Saul a căutat să se lipească de ucenici; dar toți se temeau de el, căci nu puteau să creadă că este ucenic. 27. Atunci Barnaba l-a luat cu el, l-a dus la apostoli și le-a istorisit cum, pe drum, Saul văzuse pe Domnul, care i-a vorbit, și cum în Damasc propovăduise cu îndrăzneală în Numele lui Isus. 28. De atunci se ducea și venea împreună cu ei în Ierusalim, 29. și propovăduia cu îndrăzneală în Numele Domnului. Vorbea și se întreba și cu evreii care vorbeau grecește, dar ei căutau să-l omoare. 30. Când au aflat frații de lucrul acesta, l-au dus la Cezarea și l-au pornit la

Ce au făcut frații? (v. 30)

De ce crezi că l-au trimis la Tars? Corelează cu Fapte 9:11, Galateni 1:13-23.

Ce afirmă Luca despre Biserică în al doilea rezumat care încheie partea a doua a cărții? (v. 31)

Ce observi dacă compari primul rezumat (6:7) cu al doilea (9:31)?

Faptele tale

Ce înveți din convertirea lui Saul despre puterea lui Dumnezeu de a schimba oamenii?

Ce înveți de la Anania și Barnaba?

Care crezi că sunt persoanele care au nevoie acum de sprijinul tău spiritual?

Tars. 31. Biserica se bucura de pace în toată Iudeea, Galileea și Samaria, se întărea sufletește și umbla în frica Domnului; și, cu ajutorul Duhului Sfânt, se înmulțea.

Cezareea - port roman de pe coasta mediteraneeană a Palestinei. Aici era cartierul general al guvernului roman în Palestina.

Tars - orașul natal al lui Pavel. Tars era un oraș liber. Era unul dintre cele mai mari centre de învățământ din lumea antică. Universitatea din Tars puna accent pe filosofie, retorică și drept. Evident, Pavel era instruit și în retorica și în filosofia greacă, precum și în iudaismul rabinic.

Convertirea lui Saul și lucrarea sa timpurie

Fapte 9:1-30; 11:19-39; 12:24-25

Galateni 1:11-24

